

Σχετικά με τον «Άγνωστο» Γ. Αράγη

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗΣ ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ τή Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου λάβαμε την παρακάτω έπιστολή:

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ του Έλληνικού Γλωσσικού Όμιλου για την προάσπιση τής ελληνικής γλώσσας προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις και έδωσε άφορμή να δημοσιευθούν διάφορα άρθρα και σχόλια.

Ειδικότερα ή «Αύγη» φιλοξένησε σχετικό άρθρο του Γιώργου Αράγη (4.4.82) του συγγραφέα Αριστοτέλη Νικολαΐδη και τής Φούλας Χατζιδάκη (11.4.82) καθώς και επιστολή του καθηγητή τής Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών κ. Αριστοξένου Σκιαδά (13.4.82). Το κείμενο του Γιώργου Αράγη φαίνεται ότι δυσαρέστησε σε τέτοιο βαθμό τον κ. Σκιαδά — για όρισμένους χαρακτηρισμούς που περιέχει — ώστε να αρνείται το διάλογο, μολονότι δηλώνει ότι είναι ένθερμος υποστηρικτής του, και να άμφισβητεί στον άρθρογράφο το δικαίωμα του λόγου.

Πράγματι, ο κ. Σκιαδάς αρχίζει την επιστολή του δηλώνοντας ότι «κάποιος — εύρύτατα άγνωστος για μάς — Αράγης (μάλλον ή Αραγής) δημοσίευσε στην Αύγη ένα έκτενές άρθρο...» και παρακάτω άναρωτιέται άν «είναι πράγματι φιλόλογος ή διαπρεπής κ. Α...». Μέ δυο λόγια, ο έπιστολογράφος θέτει όρισμένες προδιαγραφές για τή διέξαγωγή τής συζήτησης. Όμως έδώ το πρόβλημα είναι ή γλώσσα — θέμα έθνικό — και άλίμονο άν το μονοπωλούσαν οι φιλόλογοι. Είναι γνωστό ότι στο παρελθόν οι φιλόλογοι έχουν μάλλον εντείνει τή σύγχυση στο χώρο αυτό, και δέν είμαι βέβαιη άν είναι περισσότερο άρμόδιοι άπό τους λογοτέχνες και γενικότερα όσους υπηρετούν και καλλιεργούν τον έντεχνο λόγο έμπρακτα, μέ πρωτότυπα κείμενα, και όχι μέ γραμματικά σχόλια και θεωρίες. Λησμονεί μήπως ο κ. Σκιαδάς ότι τήν διακήρυξη συνυπογράφουν και λογοτέχνες;

Τό πάθος για τήν έκφραση και ή γλωσσική ευαισθησία δέν κρούουν τή θύρα μόνο των άκαδημαϊκών δασκάλων, ούτε εγκαθίστανται άποκλειστικά στα γραφεία ή στις έδρες τους. Θα έλεγα μάάλιστα, ως άπόφοιτος τής Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, ότι οι συνέπειες του γλωσσικού προβλήματος έχουν κατ'έξοχήν πλήξει όσους διδάχτηκαν μία τεχνητή καθαρεύουσα και έπιφορτίστηκαν μετά να τή διδάξουν και οι ίδιοι, άδιάφορο άν ήσαν ύποστηρικτές τής δημοτικής, κι αυτό τή πρόβλημα θα πρέπει άσφαλώς να το έχει άντιμετωπίσει στο παρελθόν και ο κ. Σκιαδάς, γνωστός δημοτικιστής και σνύμα πανεπιστημιακός δάσκαλος μέσα στο προπύργιο του καθαρευουσιανισμού.

Όμως άκόμη μεγαλύτερη κατάπληξη μάς προξενεί ή άλλη άπίετη ση του κ. Σκιαδά, ότι ή συζήτηση πρέπει να περιοριστεί μόνο άνάμεσα στους «διαπρεπείς» και εύρύτα-

τα γνωστούς — γιατί πώς άλλίως μπορούμε να έρμηνεύσουμε τον χαρακτηρισμό του για τον Γιώργο Αράγη: «εύρύτατα άγνωστο» (sic).

Έπιπλέον φοβούμαι ότι ή διατύπωση του κ. Σκιαδά περί «εύρυτάτης άγνοίας», προδίδει κάποιαν έλλειψη γλωσσικής ευαισθησίας αλλά και «άμειξία» προς άπαντας και άγνωσίαν και ύπεροψίαν». Άλλωστε ο ίδιος ο κ. Σκιαδάς, κλείνοντας τήν επιστολή του, άποσαφηνίζει ότι ζητά τή συνεργασία «όσων βλέπουν σωστά τīs διατυπώσεις και τούς στόχους τής διακήρυξης». Δηλαδή, έκτός άπό τούς μή διαπρεπείς πρέπει να άποκλειστούν άπό τή συζήτηση και οι διαφωνούστες;

Όστόσο ο Γιώργος Αράγης ούτε άναρμόδιος είναι, ούτε άγνωστος: θα πρέπει να είναι όπωσδήποτε γνωστός τουλάχιστον σ' ένα άπό τούς ύπογράφαντες τή διακήρυξη μαζί μέ τον κ. Σκιαδά: στον Αριστοτέλη Νικολαΐδη, που έχει κατά καιρούς συνεργαστεί μέ τα περιοδικά Ένδοχώρα και Δοκιμασία.

Για τήν ένμέρωση του κ. Σκιαδά παραθέτουμε όρισμένα διβλιογραφικά στοιχεία: ο Γιώργος Αράγης υπήρξε μέλος τής έκδοτικής ομάδας του περιοδικού «Ένδοχώρα», άπό τό 1962 ως τό 1967. Άρθρα, κριτικές και μελετήματά του έχουν δημοσιευτεί στα περιοδικά «Ένδοχώρα», «Δοκιμασία», «Διαγώνιος», «Έπειρωτικό Έμερολόγιο», «Έκθρολος», «Αντί» και άλλου.

Τό βιβλίο του «Ζητήματα λογοτεχνικής κριτικής», Γιάννενα 1980 χαρακτηρίστηκε σαν ένα άπό τα δέκα καλύτερα θεωρητικά βιβλία τής χρονιάς (βλ. «Χρονικό '81». Παραπέμπουμε ένδεικτικά σε όρισμένες κριτικές για τό βιβλίο αυτό: των Θ. Δ. Φραγκόπουλου στη Φιλολογική Καθημερινή τής 15.1.81, Μαριάννας Δήτσα στο περιοδικό «Πολίτης», άρ. 47—48, Γεν. 1982, σελ. 132—133, και Κώστα Γουλιάμου στο περιοδικό «Γράμματα και Τέχνες», άρ. 2' Φεβρ. 1982, σελ. 26. Στις παραπάνω κριτικές ύπογραμμίζονται τόσο ή συγκρότηση και ή εύθυβολία του συγγραφέα, όσο και ή σύνεση μέ τήν όποία πραγματεύεται καιρία προβλήματα του χώρου τής λογοτεχνικής κριτικής στην Ελλάδα. Άναφορές σε κείμενα του Γιώργου Αράγη συναντάμε σε εργασίες των: Γ.Κ. Σαββίδη (Κ.Γ. Καρυωτάκη, Ποιήματα και Πεζά, Έρμής 1972, σελ. κ'), Μάριο Βίτιτι ('Η γενιά του Τριάντα, Έρμής 1977, σελ. 212), Α. Αργυρίου (περιοδικό «Διασάζω», άρ. 22, σελ. 30). Ο Γιώργος Αράγης είναι τακτικός συνεργάτης τής Φιλολογικής Καθημερινής και τής Αύγης, και έπίσης ένα άπό τα ίδρυτικά μέλη τής Έταιρίας Συγγραφέων».

ΦΡΑΓΚ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ